

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УДОСКОНАЛЕННЯ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Кірієнко Віктор Миколайович

аспірант,

Державна наукова установа

*«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»*

м. Київ, Україна

Вступивши в цифрову еру, еру швидкого розвитку Інформаційних Технологій (надалі – ІТ) [1, с. 375] сучасне суспільство потребує від державних органів та установ адаптації та модернізації своєї службової діяльності [2, с. 89] до впровадження процесів цифровізації.

Цифровізація в умовах становлення інформаційного суспільства є важливим інструментом створення відповідної електронної інфраструктури як у приватному [3, с. 813], так і у секторі безпеки та оборони, зокрема і у Державній прикордонній службі України (надалі – ДПСУ), яка відповідно до положень Закону [4], забезпечує національну безпеку, недоторканість державного кордону та охорону суверенних прав України в її прилеглий зоні та виключній (морській) економічній зоні.

В умовах цифровізації, та з метою належного забезпечення прав і свобод людини та громадянина, зокрема права на охорону та захист персональних даних осіб, котрі перетинають державний кордон України, ДПСУ доєднується до нової цифрової системи контролю в'їзду та виїзду «Entry/Exit System» (надалі – EES).

Система «EES» має на меті прискорення прикордонного контролю, підвищення рівня безпеки, точний облік термінів перебування громадян у країнах ЄС, протидію незаконній міграції, та є автоматизованою центральною базою даних, призначеною для електронного відстеження перетину кордону без проставлення штампів у паспортах. Діяльність «EES» стосується усіх громадян третіх країн (включаючи Україну), які перетинають зовнішні кордони Шенгенської зони для короткострокового перебування (до 90 днів протягом 180-денного періоду).

Під час першого в'їзду до Шенгенської зони, після запуску системи «EES», особа проходитиме розширену реєстрацію, яка включатиме збір біометричних даних: зображення обличчя та чотири відбитки пальців. При наступних перетинах кордону процес буде спрощено та прискорено,

оскільки біометричні дані звірятимуться з уже наявною цифровою інформацією. Система автоматично фіксуватиме дату, час і місце в'їзду/виїзду.

У Польщі, яка вважається головним хабом для перетину державного кордону серед українців, «EES» розпочала працювати з 12 жовтня 2025 року, а протягом шестимісячного перехідного періоду країни-учасниці прикордонних відомств поступово введуть «EES» в експлуатацію [5].

Також важливою складовою цифровізації в діяльності ДПСУ є впровадження в автомобільних пунктах пропуску через державний кордон України системи електронної черги (надалі – «Черга»), яка упорядковує та збільшує транспортний потік вантажних транспортних засобів.

З системою «Черга» перевізники можуть планувати день та час прибуття до пункту пропуску, адже можуть знати, коли настане їхня черга перетинати державний кордон України. Це дозволяє оптимізувати час, витрачений на перебування в черзі, та зменшити витрати на перевезення товарів [6].

Реєстрація в системі «Черга» здійснюється заздалегідь у будь-якому зручному для цього місці, а не безпосередньо перед пунктом пропуску, та можлива з будь-якого пристрою із доступом до мережі Інтернет. Під час реєстрації користувач (перевізник чи безпосередньо водій) зазначає контактну електронну адресу (надалі – e-mail) та номер телефону.

Під час бронювання місця в системі «Черга», користувач зазначає контактний e-mail, номер телефону, дані водія (прізвище, ім'я та по батькові), номер і серію закордонного паспорта водія, громадянство, державний номерний знак авто та напівпричепа, номер митної декларації або іншого митного документа. В окремих випадках є необхідність додати фото техпаспорта на транспортний засіб. В разі, якщо під час реєстрації припустилися помилки у прізвищі водія, то потрібно скористатися функцією заміни даних про водія та виправити відповідну помилку.

Проект «Черга» реалізовується Міністерством розвитку громад та територій у співпраці з Міністерством цифрової трансформації, Укртрансбезпекою, Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури, Державною митною службою та ДПСУ за підтримки USAID / UK aid проекту «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах/TAPAS».

Варто зауважити, що пілотний запуск проекту «Черга» відбувся 12 грудня 2022 року також на кордоні з Польщею, а саме в міжнародному автомобільному пункті пропуску «Ягодин – Дорогуськ»,

та наразі діє на 29 міжнародних пунктах пропуску для вантажівок та автобусів [7].

Таким чином, функціонування в службовій діяльності ДПСУ цифрової системи контролю в'їзду та виїзду «Entry/Exit System» та системи електронної черги «eЧерга» є важливим показником того, що цифровізація в Україні продовжує формувати новий тип держави та становлення правової системи із чітким орієнтиром на задоволення потреб суспільства, реалізуючи заходи практичного впровадження, інтеграції та освоєння нових цифрових сервісних технологій [8, с. 58] в систему охорони державного кордону України.

Література:

1. Посібник з європейського права у сфері захисту персональних даних. Київ: К.І.С., 2020. 432 с.
2. Король, М. (2025). Упровадження цифровізації процесів адміністративно-юрисдикційної діяльності у Державній прикордонній службі України. *Migration & Law*, 5(2), 87-102.
3. Вжешневська, О. М. (2023). Поняття та ознаки цифровізації як правової категорії. *Юридичний науковий електронний журнал*, (6), 813-815.
4. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2003 р. № 661-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 27. Ст. 208. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (дата звернення: 14.01.2026).
5. З 12 жовтня ЄС розпочинає впроваджувати нову біометричну систему контролю (EES). <https://dpsu.gov.ua/uk/news/48703-z-12-zhovtnya-yes-rozpochinaye-vprovadzhuвати-novu-biometrichnu-sistemu-kontrolyu-ees> (дата звернення: 14.01.2026).
6. На українсько-польському кордоні стартує проект eЧерга. <https://www.kmu.gov.ua/news/na-ukrainsko-polskomu-kordoni-startuє-proekt-iecherha> (дата звернення: 14.01.2026).
7. eЧерга – швидкий перетин кордону. <https://echerha.gov.ua/> (дата звернення: 14.01.2026).
8. Сандул, Яна Миколаївна, and Я. М. Сандул. *Цифровізація в умовах воєнного стану*. Diss. Національний університет "Одеська юридична академія"; Видавництво "Юридика", 2023.